

**UŽSIKRĖTUSIŲJŲ LYTIŠKAI PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS IR
ŽMOGAUS IMUNODEFICITO VIRUSU
EPIDEMIOLOGINĖS SITUACIJOS APŽVALGA LIETUVOJE**

2018 metai

**UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ
IR AIDS CENTRAS**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA**

**Vilnius
2019**

ATASKAITĄ PARENGĖ:

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro ŽIV/AIDS, lytiškai plintančių infekcijų ir hepatitų epidemiologinės priežiūros skyriaus gydytojos:

Irma Čaplinskienė
Oksana Jučienė
Agnė Šimkūnaitė-Zažeckė

VYRIAUSIASIS REDAKTORIUS:

Prof. dr. Saulius Čaplinskas

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro direktorius

TURINYS

1. Sergamumo lytiškai plintančiomis infekcijomis (LPI) tendencijos.....	4
2. ŽIV infekcijos epidemiologinė situacija.....	5
3. Sifilio epidemiologinė situacija.....	10
4. Gonorėjos epidemiologinė situacija	15
5. Chlamidiozės epidemiologinė situacija.....	20
6. Duomenys apie laboratorijose atliktus tyrimus dėl lytiškai plintančių infekcijų ir ŽIV	25
7. Duomenys apie ištirtus dėl ŽIV asmenis pagal tiriamąsias grupes.....	26
1 Priedas	27

1. SERGAMUMO LYTIŠKAI PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS (LPI) TENDENCIJOS¹

2018 m., lyginant su 2017 m., sumažėjo sergamumas sifiliu, chlamidioze ir ŽIV infekcija, o sergamumas gonorėja išliko stabilus (1 grafikas).

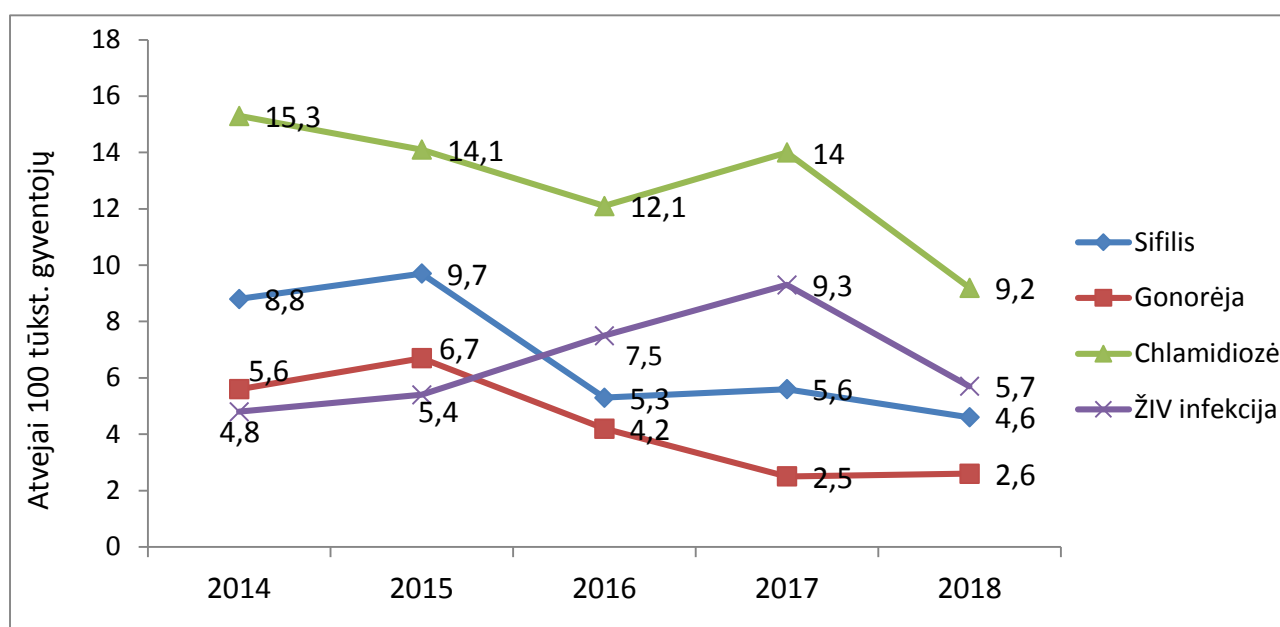
Sergamumas sifiliu per pastaruosius trejus (2016–2018) metus sumažėjo atitinkamai nuo 5,3 iki 4,6 atvejo 100 tūkst. gyventojų.

Sergamumas gonorėja sumažėjo nuo 4,2 iki 2,6 atvejo 100 tūkst. gyventojų atitinkamai 2016 ir 2018 metais.

Sergamumas chlamidioze per 2016–2018 metus sumažėjo atitinkamai nuo 12,1 ir 9,2 atvejo 100 tūkst. gyventojų.

Sergamumas ŽIV infekcija per pastaruosius trejus (2016–2018) metus sumažėjo atitinkamai nuo 7,5 iki 5,7 atvejo 100 tūkst. gyventojų² (1 grafikas).

1 grafikas. Sergamumas sifiliu, gonorėja, chlamidioze, ŽIV infekcija Lietuvoje, 2014–2018 m.

¹ Analizė atlikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl lytiškai plintančių infekcijų, ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos epidemiologinės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 27-1105, 2008, Nr. 74-2890, 2011, Nr. 79-3880, 2012, Nr. 74-3861, TAR, 2015, Nr. 11200, 2017, Nr. 13517)

² Įtraukti asmenys, esantys TM pavaldžiose įstaigose, užsieniečiai ir asmenys be pastovios gyvenamosios vietos

2. ŽIV INFEKCIJOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2018 METAIS

2018 metais Lietuvoje užregistruota 160 naujų užsikrėtimo ŽIV infekcija atvejų. Atitinkamai 2017 m. – 263, 2016 m. – 214 (1 Priedas).

Sergamumo ŽIV infekcija rodiklis³ 2018 metais lyginant su 2017 m. sumažėjo ženkliai – atitinkamai nuo 9,3 iki 5,7 atvejo 100 tūkst. gyventojų (1 grafikas). Iš viso per visą ŽIV infekcijos registravimo Lietuvoje laikotarpį (1988–2018 m.) užregistruoti 3172 ŽIV infekcijos atvejai (2520 – vyrų, 652 – moterų).

Aukščiausi sergamumo⁴ ŽIV infekcija rodikliai 10 000 gyv. 2018 metais užregistruoti Vilniaus ir Šiaulių apskrityse, žemiausi – Alytaus ir Tauragės apskrityse (1 lentelė).

1 lentelė. Sergamumas ŽIV infekcija pagal apskritis, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Apskritys	Iš viso užregistruota susirgimų*				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.*			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Vilniaus	52	81	146	74	0,64	1,01	1,81	0,92
2.	Kauno	25	20	14	13	0,43	0,35	0,25	0,45
3.	Klaipėdos	27	33	33	19	0,83	1,02	1,03	0,45
4.	Šiaulių	16	23	19	17	0,57	0,84	0,71	0,64
5.	Panevėžio	6	5	8	11	0,26	0,22	0,36	0,51
6.	Alytaus	10	6	5	1	0,68	0,42	0,36	0,07
7.	Marijampolės	6	12	9	5	0,398	0,82	0,63	0,36
8.	Tauragės	3	6	2	2	0,29	0,60	0,21	0,21
9.	Telšių	4	10	5	9	0,28	0,72	0,37	0,68
10.	Utenos	5	11	10	3	0,36	0,81	0,76	0,23

* neįtraukti užsieniečiai, asmenys be pastovios gyvenamosios vietos

Vertinant sergamumą ŽIV infekcija miestuose ir rajonuose, aukščiausi rodikliai 2018 metais nustatyti Joniškio r., Mažeikių r., Ignalinos r., Palangos ir Vilniaus m. savivaldybėse (2 lentelė).

2 lentelė. Sergamumas ŽIV infekcija kai kuriuose miestuose ir rajonuose, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų*				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.*			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Joniškio r.	0	6	2	4	0	2,63	0,91	1,87
2.	Mažeikių r.	3	8	2	7	0,54	1,48	0,38	1,35
3.	Ignalinos r.	3	3	1	2	1,81	1,86	0,64	1,32
4.	Palangos m.	1	1	2	2	0,65	0,65	0,65	1,29
5.	Vilniaus m.	40	61	116	67	0,74	1,12	2,12	1,22
6.	Šalčininkų r.	0	0	2	3	0	0	0,63	0,96
7.	Kalvarijos sav.	2	2	0	1	1,75	1,79	0	0,94
8.	Šiaulių m.	12	12	10	9	1,16	1,18	0,99	0,90
9.	Biržų r.	1	1	2	2	0,389	0,399	0,83	0,85
10.	Švenčionių r.	3	3	2	2	1,18	1,21	0,83	0,85

* neįtraukti užsieniečiai, asmenys be pastovios gyvenamosios vietos

³ ŽIV sergamumo rodiklis apskaičiuotas įtraukiant užsieniečius, asmenis be pastovios gyvenamosios vietos ir asmenis, esančius TM pavaldžiose įstaigose

⁴ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

Analizuojant 2018 metų duomenis pagal lytį, 73,75 proc. (118) naujų užsikrėtusiųjų ŽIV – vyrai, 26,25 proc. (42) – moterys.

Pagal amžiaus grupes daugiau nei pusė (53,8 proc.) užsikrėtusiųjų ŽIV buvo 35–49 metų amžiaus asmenys. Analizuojant pagal lytį, keturios iš dešimties (40,5 proc.) moterų priklausė 25–39 metų amžiaus grupei, tuo tarpu dauguma (59,3 proc.) vyrų – 35–49 metų amžiaus grupei (3 lentelė).

3 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2018 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	0	0,0	1	2,4	1	0,6
20–24	3	2,5	3	7,1	6	3,8
25–29	12	10,2	5	11,9	17	10,6
30–34	16	13,6	8	19,0	24	15,0
35–39	26	22,0	4	9,5	30	18,8
40–44	23	19,5	6	14,3	29	18,1
45–49	21	17,8	6	14,3	27	16,9
50–54	6	5,1	2	4,8	8	5,0
55+	11	9,3	7	16,7	18	11,3
Iš viso	118	100,0	42	100,0	160	100,0

Pagal išsilavinimą 40,0 proc. (64) užsikrėtusiųjų ŽIV turėjo vidurinį išsilavinimą, 24,4 proc. (39) – pagrindinį, 12,5 proc. (20) – aukštąjį, 3,1 proc. (5) – pradinį, 1,9 proc. (3) – profesinį, 18,1 proc. (29) asmenų išsilavinimas nenurodytas.

Pagal socialinį draustumą 2018 metais 74,4 proc. (119) užsikrėtusiųjų ŽIV diagnozės nustatymo metu turėjo socialinį draudimą, 20,0 proc. (32) buvo socialiai nedrausti, 5,6 proc. (9) – atvejo registravimo protokolų (f. Nr. 151-9/a) draustumas buvo nenurodytas.

Tarp 2018-aisiais išaiškintų asmenų 35,6 proc. (91) buvo bedarbiai, 23,1 proc. (37) – darbininkai, 12,5 proc. (20) – tarnautojai, 1,3 proc. (2) – benamiai, du studentai (1,3 proc.) ir viena moksleivė (0,6 proc.). 8,8 proc. (14) užsikrėtusiųjų ŽIV sudarė kitos socialinės grupės asmenys ir 16,9 proc. (27) ši informacija nežinoma arba nepateikta. Analizuojant pagal lytį, kas trečia (31,0 proc.) moteris, užsikrėtusi ŽIV, buvo bedarbė ir kas ketvirta (23,8 proc.) priklausė darbininkų socialinei grupei. Daugiau nei trečdalis (37,3 proc.) ŽIV užsikrėtusių vyrų buvo bedarbiai, kas penktas (22,9 proc.) – darbininkas (4 lentelė).

4 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2018 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	27	22,9	10	23,8	37	23,1
Tarnautojai	13	11,0	7	16,7	20	12,5
Bedarbiai	44	37,3	13	31,0	57	35,6
Benamiai	2	1,7	0	0	2	1,3
Moksleiviai	0	0	1	2,4	1	0,6
Studentai	2	1,7	0	0	2	1,3
Kita	11	9,3	3	7,1	14	8,8
Nenurodyta/ nežinoma	19	16,1	8	19,0	27	16,9
Iš viso	118	100*	42	100	160	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal galimą užsikrėtimo būdą 41,3 proc. (66) asmenų ŽIV infekcija užsikrėtė heteroseksualių santykių metu, 34,4 proc. (55) – vartodami švirkščiamuosius narkotikus, 11,3 proc. (18) – homoseksualių santykių metu, 13,1 proc. (21) – užsikrėtimo būdas nežinomas. Analizuojant užsikrėtimo būdo pasiskirstymą pagal lytį, nustatyta, kad didesnė dalis moterų (59,5 proc.), lyginant su vyrais (34,7 proc.), galimai užsikrėtė ŽIV heteroseksualių santykių metu (5 lentelė).

5 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2018 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	41	34,7	25	59,5	66	41,3
Homoseksualinis kontaktas	18	15,3	0	0,0	18	11,3
Švirkščiamųjų narkotikų vartojimas	44	37,3	11	26,2	55	34,4
Iš motinos vaikui	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Nežinomas	15	12,7	6	14,3	21	13,1
Iš viso	118	100,0	42	100,0	160	100,0

Paklausus ŽIV užsikrėtusių asmenų, nuo ko galėjo užsikrėsti ŽIV (arba kas buvo infekcijos šaltinis), 48,1 proc. (77) nežinojo, 14,4 proc. (23) užsikrėtusiųjų ŽIV nurodė sutuoktinį ar sugyventinį, 11,9 proc. (19) – atsitiktinį asmenį ir 9,4 proc. (15) – pažįstamą asmenį. Analizuojant tariamą ŽIV infekcijos šaltinį pagal lytį, 28,6 proc. (12) moterų nurodė savo sutuoktinį ar sugyventinį, tačiau 45,2 proc. (19) moterų tariamo ŽIV infekcijos šaltinio nežinojo. Beveik pusė – 49,2 proc. (58) vyrų infekcijos šaltinio nežinojo ir 12,7 proc. (15) nurodė, kad galėjo užsikrėsti nuo atsitiktinio asmens (6 lentelė).

6 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2018 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	15	12,7	4	9,5	19	11,9
Pažįstamas	11	9,3	4	9,5	15	9,4
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	11	9,3	12	28,6	23	14,4
Tėvai	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Nuolatinis lytinis partneris	1	0,8	1	2,4	2	1,3
Asmuo, teikiantis seksualines paslaugas už atlygį	2	1,7	0	0,0	2	1,3
Kita	4	3,4	0	0,0	4	2,5
Nežinoma	58	49,2	19	45,2	77	48,1
Nenurodyta	16	13,6	2	4,8	18	11,3
Iš viso	118	100,0	42	100,0	160	100,0

Daugiau nei pusė – 55,0 proc. (88) 2018 metais nustatytų ŽIV užsikrėtusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį, 9,4 proc. (15) asmenų teigė nežinantys ir 6,9 proc. (11) asmenų, užsikrėtusių ŽIV infekcija, teigė, kad tokių santykių turėjo. 28,8 proc. (46) atvejo registravimo protokolų ši informacija nebuvo nurodyta.

36,9 proc. (59) užsikrėtusiųjų ŽIV asmenų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį, 19,4 proc. (31) – du ar tris lytinius partnerius, 8,1 proc. (13) – 4 arba daugiau, 13,1 proc. (21) nurodė, kad lytinių partnerių neturėjo. 22,5 proc. (36) atvejo registravimo protokolų ši informacija nebuvo nurodyta arba nežinoma. Analizuojant partnerių skaičiaus pasiskirstymą pagal lytį, 45,2 proc. (19) moterų ir 33,9 proc. (40) vyrų nurodė, kad turėjo vieną lytinį partnerį. 16,7 proc. (7) moterų ir 20,3 proc. (24) vyrų nurodė, kad turėjo 2–3 lytinius partnerius per pastaruosius 12 mėnesių, 4 ir daugiau lytinius partnerius nurodė 2,4 proc. (1) moterų ir 10,2 proc. (12) vyrų (7 lentelė).

7 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2018 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	40	33,9	19	45,2	59	36,9
2–3	24	20,3	7	16,7	31	19,4
>= 4	12	10,2	1	2,4	13	8,1
Neturėjo	16	13,6	5	11,9	21	13,1
Nenurodyta	20	16,9	7	16,7	27	16,9
Nežinoma	6	5,1	3	7,1	9	5,6
Iš viso	118	100,0	42	100,0	160	100,0

Analizuojant informaciją apie naudojimąsi prezervatyvais, nustatyta, kad 30,0 proc. (48) užsikrėtusiųjų ŽIV iš viso jais nesinaudoja, 29,4 proc. (47) – jais naudojami retai. Visada lytinių santykių metu naudoja prezervatyvus tik 4,4 proc. (7), dažnai – 3,8 proc. (6), vidutiniškai – 8,8 proc. (14) užsikrėtusiųjų ŽIV infekcija. Analizuojant naudojimąsi prezervatyvais pagal lytį, visada naudojami prezervatyvais 2,4 proc. (1) ŽIV užsikrėtusių moterų, dažnai – 4,8 proc. (4), 38,1 proc. (16) moterų nurodė, kad prezervatyvais nesinaudoja, 21,4 proc. (9) – naudojami retai. 59,3 proc. (70) vyrų nurodė, kad prezervatyvais naudojami retai arba nesinaudoja (8 lentelė).

8 lentelė. Užsikrėtusiųjų ŽIV naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2018 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	6	5,1	1	2,4	7	4,4
Dažnai (75–100 proc.)	4	3,4	2	4,8	6	3,8
Vidutiniškai (26–74 proc.)	11	9,3	3	7,1	14	8,8
Retai (1–25 proc.)	38	32,2	9	21,4	47	29,4
Nesinaudoja (0 proc.)	32	27,1	16	38,1	48	30,0
Nenurodyta	21	17,8	8	19,0	29	18,1
Nežinoma	6	5,1	3	7,1	9	5,6
Iš viso	118	100,0	42	100,0	160	100,0

39,4 proc. (63) ŽIV užsikrėtusiųjų pacientų buvo pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas. Iš viso nurodyti 27 kontaktai.

Išvados už 2018 metus:

- 2018 metais užregistruota 160 naujų užsikrėtimo ŽIV infekcija atvejų (218 vyrų ir 42 moterys). Iš viso iki 2019 m. sausio 1 d. Lietuvoje užregistruoti 3 172 ŽIV infekcijos atvejai (2 520 – vyrų, 652 – moterys).
- Sergamumo ŽIV infekcija rodiklis 2018 metais ženkliai sumažėjo lyginant su 2017 metais (nuo 9,3 iki 5,7 atvejo 100 tūkst. gyv.). Aukščiausi sergamumo ŽIV rodikliai 2018 metais užregistruoti Vilniaus ir Šiaulių apskrityse, žemiausi – Alytaus ir Tauragės apskrityse.
- Daugiau nei pusė (53,8 proc.) užsikrėtusiųjų ŽIV 2018 metais buvo 35–49 metų amžiaus asmenys.
- Lytinis ŽIV plitimo būdas sudarė daugiau nei pusę – 52,6 proc. (41,3 proc. – heteroseksualus ir 11,3 proc. – homoseksualus) visų naujai išaiškintų atvejų; švirkščiamųjų narkotikų vartojimas – daugiau nei trečdalį (34,4 proc.) atvejų, 13,1 proc. atvejų užsikrėtimo būdas nežinomas.
- Beveik pusė užsikrėtusiųjų ŽIV prezervatyvais, galinčiais sumažinti ŽIV perdavimo riziką, nesinaudoja arba naudojami retai.

3. SIFILIO EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2018 METAIS

2018 metais Lietuvoje užregistruota 130 susirgimų sifiliu. Sergamumo sifiliu rodiklis 100 tūkst. gyventojų sumažėjo nuo 5,6 iki 4,6 atvejų atitinkamai 2017 ir 2018 metais (1 grafikas). Aukščiausi sergamumo⁵ sifiliu rodikliai 2018 metais užregistruoti Vilniaus ir Kauno apskrityse, žemiausi – Telšių ir Tauragės apskrityse (9 lentelė).

9 lentelė. Sergamumas sifiliu pagal apskritis, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Apskritis	Iš viso užregistruota susirgimų				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Vilniaus	107*	52	76	70	1,33*	0,65	0,94	0,87
2.	Kauno	61	24	27	27	1,05	0,42	0,48	0,48
3.	Klaipėdos	20	11	7	9****	0,61	0,34	0,22	0,28****
4.	Šiaulių	34**	23	25	6	1,22**	0,84	0,93	0,23
5.	Panevėžio	9	2	8	4	0,39	0,09	0,36	0,18
6.	Alytaus	13	7	3***	2	0,89	0,49	0,21***	0,15
7.	Marijampolės	12	11	8	4	0,80	0,75	0,56	0,29
8.	Tauragės	5	6	1	1	0,49	0,60	0,10	0,11
9.	Telšių	10	10	0	1	0,70	0,72	0,00	0,08
10.	Utenos	8	5	2	5	0,58	0,37	0,15	0,39

*be įgimto sifilio atvejo Vilniaus m. ir užsieniečių Vilniaus m. ir Švenčionių r., **be įgimto sifilio atvejų Šiaulių m. ir Akmenės r., ***be įgimto sifilio atvejo Varėnos r., ****be užsieniečio Klaipėdos m.

Vertinant sergamumą sifiliu miestuose ir rajonuose, 2018 metais dažniausiai sifiliu sirgo Šalčininkų ir Ukmergės rajonų bei Vilniaus miesto gyventojai. (10 lentelė).

10 lentelė. Sergamumas sifiliu kai kuriuose miestuose, savivaldybėse ir rajonuose, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų				Užregistruota susirgimų 10 tūkst. gyv.			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Šalčininkų r.	4	2	4	5	1,23	0,62	1,27	1,61
2.	Ukmergės r.	2	0	5	5	0,55	0,00	1,44	1,46
3.	Joniškio r.	3	4	2	2	1,28	1,75	0,91	0,94
4.	Raseinių r.	13	1	2	3	3,75	0,30	0,61	0,93
5.	Vilniaus m.	77* **	38	51	50	1,42* **	0,70	0,93	0,91
6.	Švenčionių r.	1**	0	1	2	0,39**	0,0	0,41	0,85
7.	Šakių r.	3	1	0	2	1,00	0,34	0,00	0,72
8.	Kauno m.	32	10	13	20	1,07	0,34	0,45	0,70
9.	Ignalinos r.	1	0	0	1	0,60	0,00	0,00	0,66
10.	Zarasų r.	2	0	0	1	1,19	0,00	0,00	0,65

* neįtrauktas įgimto sifilio atvejis (2015 m. – 1)

** neįtraukti užsieniečiai (2015 m. – 2)

45,4 proc. (59) sifilio atvejų nustatyta ankstyvojoje stadijoje (A51). Tarp vyrų 3,2 karto dažniau nei tarp moterų: atitinkamai 76,3 proc. (45) ir 23,7 proc. (14). Latentinis sifilis (A53.0) diagnozuotas trečdaliui (30,8 proc. (40)) užsikrėtusiųjų, iš kurių dauguma – 77,5 proc. (31) kraujo donorai.

⁵ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

Vėlyvasis sifilis (A52) nustatytas 9 pacientams (5 vyrams ir 4 moterims) ir tai mažiau nei 2017 m. (13, 8/5). 2018 m. įgimto sifilio atvejų nebuvo, (2017 m. – vienas).

Analizuojant atvejų skaičių pagal lytį, nustatyta, kad sifilis diagnozuotas 2,3 karto dažniau vyrams nei moterims – atitinkamai 91 (70,0 proc.) ir 39 (30,0 proc.) atvejai.

Pusė (50,8 proc.) užsikrėtusiųjų sifiliu buvo 25–39 metų amžiaus asmenys. Diferencijuojant pagal lytį, dauguma moterų (61,5 proc.) priklausė 30–44 m., o pusė (49,5 proc.) vyrų – 25–39 m. amžiaus grupėms (11 lentelė).

11 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2018 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	1	1,1	0	0,0	1	0,8
20–24	6	6,6	3	7,7	9	6,9
25–29	18	19,8	4	10,3	22	16,9
30–34	12	13,2	10	25,6	22	16,9
35–39	15	16,5	7	17,9	22	16,9
40–44	11	12,1	7	17,9	18	13,8
45–49	13	14,3	4	10,3	17	13,1
50–54	5	5,5	3	7,7	8	6,2
55+	10	11,0	1	2,6	11	8,5
Iš viso	91	100*	39	100,0	130	100,0

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal išsilavinimą daugiau nei trečdalis – 36,2 proc. (47) užsikrėtusiųjų sifiliu turėjo vidurinę išsilavinimą, 10,8 proc. (14) – pagrindinę, 11,5 proc. (15) – aukštąjį, 0,8 proc. (1) – pradinį ir keturių iš dešimties (40,8 proc. (53)) atvejų pranešimo formose išsilavinimas buvo nenurodytas.

Trečdalis (30,7 proc. (40)) susirgusiųjų sifiliu diagnozės nustatymo metu buvo darbininkai, 10,8 proc. (14) – bedarbiai, 16,9 proc. (22) – tarnautojai, vienas moksleivis ir vienas studentas (1,5 proc.), vienas benamis (0,8 proc.), 2,3 proc. (3) – kita socialinė grupė. 36,9 proc. (48) atvejų socialinė grupė neužfiksuota. Socialinė grupė dažniau neišaiškinta tarp vyrų nei tarp moterų, atitinkamai 40,7 ir 28,2 procento (12 lentelė).

12 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2018 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	32	35,2	8	20,5	40	30,7
Tarnautojai	11	12,1	11	28,2	22	16,9
Bedarbiai	7	7,7	7	17,9	14	10,8
Benamis	1	1,1	0	0,0	1	0,8
Studentai	1	1,1	0	0,0	1	0,8
Moksleiviai	1	1,1	0	0,0	1	0,8
Kita	1	1,1	2	5,1	3	2,3
Nenurodyta	37	40,7	11	28,2	48	36,9
Iš viso	91	100*	39	100*	130	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Pagal socialinę draustumą 66,2 proc. (86) 2018 metais registruotų sifiliu susirgusių asmenų buvo socialiai drausti, 3,1 proc. (4) – nedrausti ir 30,8 proc. (40) – draustumas nenurodytas.

Analizuojant susirgimus sifiliu pagal rizikos grupes, šeši iš dešimties (62,3 proc. (81)) užsikrėtusiųjų sifiliu nepriklausė jokiai rizikos grupei. Tarp rizikos grupei priklausančių asmenų: 3,1 proc. (4) sudarė asmenys, vartojantys narkotikus, iš kurių vienas, atliekantis bausmę įkalinimo įstaigoje, ir 3,1 proc. (4) – vyrai, turintys lytinių santykių su vyrais (VSV), tačiau daugiau nei trečdalis (31,5 proc. (41)) užregistruotų sifilio atvejų rizikos grupė buvo nenurodyta.

Pagal gyvenamąją vietą dauguma – 81,5 proc. (106) užsikrėtusiųjų sifiliu gyveno mieste, 18,5 proc. (24) – kaime.

Analizuojant duomenis pagal tai, kaip buvo nustatyta diagnozė, 40,0 proc. (52) užsikrėtusiųjų sifiliu kreipėsi patys į sveikatos priežiūros įstaigą, 36,2 proc. (47) buvo tiriami kaip kraujo donorai, 10,0 proc. (13) išaiškinti nėščiųjų patikros metu, 2,3 proc. (3) – stacionare, 5,4 proc. (7) tiriant profilaktiškai, 2,3 proc. (3) tirti kaip kontaktiniai asmenys, vienas asmuo tirtas kaip rizikos grupė ir vienas (0,8 proc.) – laisvės atėmimo vietoje, 2,3 proc. (3) atvejų ši informacija neužfiksuota.

Pagal galimą užsikrėtimo būdą 46,2 proc. (60) asmenų sifiliu užsikrėtė heteroseksualių ir 4 (3,1 proc.) – homoseksualių santykių metu bei vienas (0,8 proc.) – per narkotikų vartojimą. Pusės asmenų (65 (50,0 proc.)) užsikrėtimo būdas nežinomas arba nenurodytas (13 lentelė).

13 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2018 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	41	45,1	19	48,7	60	46,2
Homoseksualinis kontaktas	4	4,4	0	0,0	4	3,1
Švirkščiamųjų narkotikų vartojimas	0	0,0	1	2,6	1	0,8
Nežinomas, nenurodytas	46	50,5	19	48,7	65	50,0
Iš viso	91	100,0	39	100,0	130	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

60,0 proc. (78) sifilio atvejų tariamas infekcijos šaltinis buvo nežinomas ar nenurodytas. 16,2 proc. (21) užsikrėtusiųjų tariamu infekcijos šaltiniu nurodė pažįstamą asmenį bei po 9,2 proc. (12) nurodė atsitiktinį asmenį arba sutuoktinį/ sugyventinį. Analizuojant duomenis pagal lytį, daugumos vyrų – 64,8 proc. (59) ir beveik pusės moterų – 48,7 proc. (19) tariamas infekcijos šaltinis buvo nežinomas. Daugiau nei ketvirtadalis (26,4 proc. (24)) sifiliu užsikrėtusių vyrų teigė, kad galėjo užsikrėsti nuo pažįstamo arba atsitiktinio asmens ir penktadalis (20,5 proc. (8)) moterų – nuo sutuoktinio ar sugyventinio. Vienas vyras tariamu infekcijos šaltiniu nurodė seksualines paslaugas už atlygį teikiančią asmenį (14 lentelė).

14 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2018 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	11	12,1	1	2,6	12	9,2
Pažįstamas	13	14,3	8	20,5	21	16,2
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	4	4,4	8	20,5	12	9,2
Nuolatinis lytinis partneris	3	3,3	3	7,7	6	4,6
Seksualines paslaugas už atlygį teikiantis asmuo	1	1,1	0	0,0	1	0,8
Nežinoma, nenurodyta	59	64,8	19	48,7	78	60,0
Iš viso	91	100	39	100	130	100

36,2 proc. (47) sifiliu užsikrėtusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį; 1,5 proc. (2 (vyrai)) užsikrėtusių teigė, kad tokių santykių turėjo. Daugumos (62,3 proc. (81)) atvejų ši informacija neužfiksuota.

Trečdalis (30,8 proc. (40)) sifiliu užsikrėtusių asmenų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį (-ę), 15,4 proc. (20) – du ar tris, 3,8 proc. (5) – keturis ar daugiau nei keturis ir šeši (4,6 proc.) užsikrėtę sifiliu asmenys teigė, kad lytinių partnerių neturėjo. Analizuojant lytinių partnerių skaičiaus pasiskirstymą pagal lytį, keturios iš dešimties (46,2 proc. (18)) moterų nurodė, kad turėjo vieną partnerį, 5,1 proc. (2) – du ar tris. Beveik ketvirtadalis (24,2 proc. (22)) sifiliu užsikrėtusių vyrų nurodė, kad turėjo 2–3 ir penktadalis (19,8 proc. (18)) – vieną partnerę (-į) per pastaruosius 12 mėnesių. 45,4 proc. (59) protokolų ši informacija neužfiksuota (15 lentelė).

15 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2018 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	22	24,2	18	46,2	40	30,8
2–3	18	19,8	2	5,1	20	15,4
>= 4	5	5,5	0	0,0	5	3,8
Neturėjo	5	5,5	1	2,6	6	4,6
Nenurodyta	41	45,1	18	46,2	59	45,4
Iš viso	91	100*	39	100*	130	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Mažiau nei pusė (47,7 proc. (62)) užsikrėtusiųjų sifiliu nurodė, kad prezervatyvais nesinaudoja arba naudojami retai, 7,7 proc. (10) – dažnai arba vidutiniškai. Vyrai dažniau nei moterys naudojami apsaugos priemonėmis. 44,6 proc. (58) atvejų protokoluose ši informacija nenurodyta (16 lentelė).

16 lentelė. Užsikrėtusiųjų sifiliu naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2018 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Dažnai (75–100 proc.)	5	5,5	0	0,0	5	3,8
Vidutiniškai (26–74 proc.)	5	5,5	0	0,0	5	3,8
Retai (1–25 proc.)	21	23,1	12	30,8	33	25,4
Nesinaudoja (0 proc.)	19	20,8	10	25,6	29	22,3
Nenurodyta	41	45,1	17	43,6	58	44,6
Iš viso	91	100	39	100	130	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

35,4 proc. (46) sifiliu užsikrėtusių pacientų buvo pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas. Iš jų dauguma (78,3 proc. (36)) nurodė vieną kontaktinį asmenį, 1,5 proc. (2) – 2 ir 3 kontaktinius asmenis. 3,1 proc. (4) nenurodė nei vieno kontaktinio asmens ir keturių asmenų (3,1 proc.), kuriems pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas, informacija apie kontaktus neužpildyta. Iš viso nurodyti 41 kontaktas.

Išvados už 2018 metus:

- Sergamumo sifiliu rodiklis 2018 metais, lyginant su 2017 m., sumažėjo atitinkamai nuo 5,6 iki 4,6 atvejo 100 tūkst. gyventojų.
- Aukščiausi sergamumo sifiliu rodikliai 2018 metais užregistruoti Vilniaus ir Kauno apskrityse, žemiausi – Telšių ir Tauragės apskrityse.
- Pagal amžių pusę (50,8 proc.) užsikrėtusiųjų sifiliu sudarė 25–39 metų amžiaus grupės asmenys; daugiausiai vyrai, miestų gyventojai.
- Šešių iš dešimties (60,0 proc.) sifilio atvejų tariamas infekcijos šaltinis nežinomas. Kas ketvirtas (26,4 proc.) sifiliu užsikrėtęs vyras galimu infekcijos šaltiniu nurodė pažįstamą arba atsitiktinį asmenį, kas penkta (20,5 proc.) sifiliu užsikrėtusi moteris – sutuoktinį ar sugyventinį. Vieną lytinį partnerį per pastaruosius 12 mėnesių nurodė keturios iš dešimties (46,2 proc.) moterų ir kas ketvirtas (24,2 proc.) vyras.
- Apsaugos priemonėmis – prezervatyvais, galinčiais sumažinti riziką užsikrėsti sifiliu ir kitomis lytiškai plintančiomis infekcijomis, beveik pusė (47,7 proc.) užsikrėtusiųjų naudojami retai arba iš viso nesinaudoja.
- Keturi iš dešimties (45,4 proc.) sifilio atvejų Lietuvoje diagnozuoti ankstyvoje susirgimo stadijoje. 2018 metais įgimto sifilio atvejų neužregistruota (2017 m. – vienas atvejis).
- Du sifiliu užsikrėtę asmenys (1,5 proc.) nurodė, kad turėjo lytinių santykių su seksualines paslaugas už atlygį teikiančiais asmenimis. Abu vyrai.
- 2018 metais daugiau nei trečdalis sifilio atvejų buvo nustatyta privalomai tiriant kraujo donorus. Šių atvejų protokoluose (formoje Nr. 151-9/a) epidemiologiniai ir kiti duomenys nepateikti. Todėl 36,2 proc. visų užregistruotų sifilio atvejų epidemiologiniai ir kiti duomenys nežinomi.

4. GONORĖJOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2018 METAIS

2018 metais Lietuvoje užregistruoti 72 gonorėjos atvejai. Sergamumo gonorėja rodiklis 100 tūkst. gyventojų gyventojų išliko stabilus: 2,5 ir 2,6 atvejai atitinkamai 2017 ir 2018 metais (1 grafikas). Aukščiausi sergamumo gonorėja rodikliai⁶ 2018 m. užregistruoti Tauragės, Telšių ir Kauno apskrityse, žemiausi – Panevėžio, Marijampolės ir Utenos apskrityse (17 lentelė).

17 lentelė. Sergamumas gonorėja pagal apskritis, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Apskritis	Iš viso užregistruota susirgimų				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Vilniaus	114	48	29	23	1,41	0,60	0,36	0,28
2.	Kauno	26	25	10	21*	0,45	0,44	0,18	0,37*
3.	Klaipėdos	10	10	6	6	0,31	0,31	0,19	0,19
4.	Šiaulių	9	5	2	4	0,32	0,18	0,07	0,15
5.	Panevėžio	12	6	4	1	0,51	0,26	0,18	0,05
6.	Alytaus	6	4	5	3	0,41	0,28	0,36	0,22
7.	Marijampolės	5	8	3	1	0,33	0,54	0,21	0,07
8.	Tauragės	8*	5	6	6	0,78*	0,50	0,62	0,63
9.	Telšių	2	4	3	5	0,14	0,29	0,22	0,38
10.	Utenos	1	4	2	1	0,07	0,30	0,15	0,08

* neįtraukti užsieniečiai (2015 m. – 1, 2018 m. – 1)

Vertinant sergamumą gonorėja miestuose ir rajonuose, aukščiausi sergamumo rodikliai 2018 metais nustatyti Tauragės ir Mažeikių rajonuose bei Kauno mieste. Gonorėja pirmą kartą per pastaruosius ketverius metus diagnozuota Druskinų m., Visagino m. ir Švirintų r. gyventojams (18 lentelė).

18 lentelė. Sergamumas gonorėja kai kuriuose miestuose ir rajonuose, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų				Užregistruota susirgimų 10 tūkst. gyv.			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Tauragės r.	7*	3	4	6	1,70*	0,74	1,06	1,55
2.	Mažeikių r.	2	3	3	4	0,36	0,55	0,57	0,77
3.	Švirintų r.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,65
4.	Kauno m.	21	19	9	18*	0,70	0,64	0,31	0,63*
5.	Visagino m.	0	1	0	1	0,00	0,51	0,00	0,54
6.	Druskininkų m.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,51
7.	Klaipėdos m.	7	9	5	6	0,45	0,59	0,33	0,40
8.	Alytaus m.	5	3	3	2	0,91	0,56	0,57	0,39
9.	Vilniaus m.	90	39	21	19	1,66	0,72	0,38	0,35
10.	Trakų r.	6	3	2	1	1,80	0,91	0,35	0,31

* neįtraukti užsieniečiai (2015 m. – 1, 2018 m. – 1)

Analizuojant duomenis pagal lytį, dauguma – 88,9 proc. (64) užsikrėtusiųjų gonorėja buvo vyrai, 11,8 proc. (8) – moterys.

⁶ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

Pagal amžiaus grupes dauguma (63,9 proc. (46)) užsikrėtusiųjų gonorėja buvo 20–34 metų amžiaus asmenys. Gonorėja diagnozuota nepilnametei (19 lentelė).

19 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2018 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	1	12,5	1	1,4
15–19	5	7,8	0	0,0	5	6,9
20–24	9	14,1	3	37,5	12	16,7
25–29	15	23,4	1	12,5	16	22,2
30–34	17	26,6	1	12,5	18	25,0
35–39	9	14,1	1	12,5	10	13,9
40–44	1	1,6	0	0,0	1	1,4
45–49	2	3,1	1	12,5	3	4,2
50–54	3	4,7	0	0,0	3	4,2
55+	3	4,7	0	0,0	3	4,2
Iš viso	64	100*	8	100,0	72	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

94,4 proc. (68) užsikrėtusiųjų gonorėja diagnozuota jiems patiems kreipiantis į sveikatos priežiūros įstaigą, dviem (2,8 proc.) – tiriant kontaktinius asmenis ir vienam (1,4 proc.) – tirant profilaktiškai. Vieno atvejo (1,4 %) ši informacija neužfiksuota.

Pagal gyvenamąją vietą 93,1 proc. (67) užsikrėtusiųjų gonorėja gyveno mieste, 6,9 proc. (5) – kaimo vietovėse.

62,5 proc. (45) užsikrėtusiųjų gonorėja turėjo vidurinį išsilavinimą, 12,5 proc. (9) – aukštąjį ar aukštesnįjį, 9,7 proc. (7) – pagrindinį ir 1,4 proc. (1) – pradinį. 13,9 proc. (10) užsikrėtusiųjų išsilavinimas nebuvo nurodytas.

Pagal draustumą dauguma – 87,5 proc. (63) užsikrėtusiųjų gonorėja buvo socialiai drausti, tačiau penki asmenys (6,9 proc.) neturėjo socialinio draudimo bei keturiuose (5,6 proc.) atveju registravimo protokoluose draustumas nebuvo nurodytas.

Pagal socialinę grupę dauguma – 61,1 proc. (44) užsikrėtusiųjų gonorėja diagnozės nustatymo metu buvo darbininkai, 12,5 proc. (9) – bedarbiai, 9,7 proc. (7) – tarnautojai, po 5,6 proc. (4) – moksleiviai ir studentai bei keturiais atvejais (5,6 proc.) – informacija nebuvo nurodyta. Pagal lytį didesnė dalis vyrų nei moterų priklausė darbininkų socialinei grupei, atitinkamai 64,1 ir 37,5 procento. Keturiais (5,6 proc.) atvejais – informacija nebuvo nurodyta (20 lentelė).

20 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2018 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	41	64,1	3	37,5	44	61,1
Tarnautojai	6	9,4	1	12,5	7	9,7
Bedarbiai	8	12,5	1	12,5	9	12,5
Studentai	4	6,3	0	0,0	4	5,6
Moksleiviai	2	3,1	2	25,0	4	5,6
Nenurodyta	3	4,7	1	12,5	4	5,6
Iš viso	64	100*	8	100	72	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant susirgimus gonorėja pagal rizikos grupes, 94,4 proc. (68) užsikrėtusiųjų gonorėja nepriklausė jokiai socialinės rizikos grupei. 5,6 % (4) atvejų rizikos grupė neužfiksuota.

Pagal galimą užsikrėtimo būdą dauguma – 87,5 proc. (63) asmenų gonorėja užsikrėtė heteroseksualių ir du (2,8 proc.) – homoseksualių santykių metu. Septynių asmenų (9,7 %) užsikrėtimo būdas nežinomas ar nenurodytas (21 lentelė).

21 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2018 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	55	85,9	8	100,0	63	87,5
Homoseksualinis kontaktas	2	3,1	0	0,0	2	2,8
Nežinomas, nenurodytas	7	10,9	0	0,0	7	9,7
Iš viso	64	100*	8	100	72	100

Paklausus gonorėja susirgusių asmenų, nuo ko jie galėjo užsikrėsti šia infekcija (*arba kas buvo infekcijos šaltinis*), kas trečias (31,9 proc. (23)) gonorėja užsikrėtęs asmuo nurodė pažįstamą asmenį, tačiau kas ketvirtas (25,0 proc. (18)) nežinojo tariamo infekcijos šaltinio. Analizuojant duomenis pagal lytį, šeši iš dešimties (59,4 proc. (38)) gonorėja užsikrėtusių vyrų tariamu užsikrėtimo šaltiniu nurodė pažįstamą arba atsitiktinį asmenį. Dauguma (75,0 proc. (6)) moterų tariamu užsikrėtimo šaltiniu nurodė sutuoktinį ar sugyventinį (22 lentelė).

22 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2018 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	16	25,0	1	12,5	17	23,6
Pažįstamas	22	34,4	1	12,5	23	31,9
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	7	10,9	6	75,0	13	18,1
Seksualines paslaugas už atlygį teikiantis asmuo	1	1,6	0	0,0	1	1,4
Nežinoma, nenurodyta	18	28,1	0	0,0	18	25,0
Iš viso	64	100	8	100	72	100

69,4 proc. (50) užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė, jog per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį, bei trys asmenys (4,2 proc. (2) vyrai ir moteris) teigė, kad turėjo. 26,4 proc. (19) gonorėja susirgusių asmenų ši informacija neužfiksuota.

Analizuojant lytinių partnerių skaičių per pastaruosius 12 mėnesių, keturi iš dešimties (41,7 proc. (30)) gonorėja susirgusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 12 mėnesių turėjo du ar tris partnerius (-es) ir panaši dalis (40,3 proc. (29)) – vieną partnerį (-ę), 11,1 proc. (8) – keturis ir daugiau. Diferencijuojant pagal lytį, vieną partnerį nurodė didesnė dalis moterų nei vyrų (75,0 proc. (6) ir 35,9 proc. (23)), du ir tris partnerius – didesnė dalis vyrų nei moterų (43,8 proc. (30) ir 25,0 proc. (2)). Keturiuose (5,6 %) protokoluose ši informacija neužfiksuota (23 lentelė).

23 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2018 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	23	35,9	6	75,0	29	40,3
2–3	30	43,8	2	25,0	30	41,7
>= 4	8	12,5	0	0,0	8	11,1
Neturėjo	1	1,6	0	0,0	1	1,4
Nenurodyta	4	6,3	0	0,0	4	5,6
Iš viso	64	100	8	100	72	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

43,1 proc. (31) užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė, kad lytinių santykių metu nesinaudoja prezervatyvais, 27,8 proc. (20) – naudojami retai, 15,3 proc. (11) – visada arba dažnai ir 6,9 proc. (5) – vidutiniškai. Diferencijuojant pagal lytį, moterų, retai besinaudojančių prezervatyvais, dalis buvo tris kartus didesnė nei vyrų, atitinkamai 75,0 proc. ir 21,9 proc. Penkių (6,9 proc. (5)) atvejų protokoluose ši informacija nenurodyta (24 lentelė).

24 lentelė. Užsikrėtusiųjų gonorėja naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2018 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	4	6,25	0	0,0	4	5,6
Dažnai (75–100 proc.)	7	10,9	0	0,0	7	9,7
Vidutiniškai (26–74 proc.)	5	7,8	0	0,0	5	6,9
Retai (1–25 proc.)	14	21,9	6	75,0	20	27,8
Nesinaudoja (0 proc.)	30	46,9	1	12,5	31	43,1
Nenurodyta	4	6,25	1	12,5	5	6,9
Iš viso	64	100	8	100	72	100

48 (66,7 proc.) asmenims, užsikrėtusiems gonorėja, pradėtas kontaktinių asmenų išaiškinimas. 62,5 proc. (30) užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė vieną, 12,5 proc. (6) – du ir vienas (2,1 proc.) – keturis kontaktinius asmenis. 22,9 proc. (11) asmenų nenurodė nei vieno kontaktinio asmens. Iš viso nurodyti 46 kontaktai.

Išvados už 2018 metus:

- 2018 metais Lietuvoje užregistruoti 72 gonorėjos atvejai. Sergamumo gonorėja rodiklis 100 tūkst. gyventojų išliko stabilus: 2,5 iki 2,6 atvejo atitinkamai 2017 ir 2018 metais.
- Aukščiausi sergamumo gonorėja rodikliai užregistruoti Tauragės, Telšių ir Kauno, žemiausi – Panevėžio, Marijampolės ir Utenos apskrityse.
- Gonorėja dažniausiai diagnozuota vyrams, miestų gyventojams.
- Dauguma susirgusiųjų gonorėja buvo 20–34 metų amžiaus asmenys, turintys vidurinį išsilavinimą.
- Šeši iš dešimties (59,4 proc.) gonorėja užsikrėtusių vyrų, kaip tariamą infekcijos šaltinį, nurodė atsitiktinį arba pažįstamą asmenį. Dauguma (75,0 proc.) užsikrėtusių moterų nurodė, kad gonorėja galėjo užsikrėsti nuo sutuoktinio ar sugyventinio.
- Keturi iš dešimties (43,8 proc.) gonorėja užsikrėtusių vyrų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo dvi arba tris lytines partneres (-ius), tuo tarpu dauguma (75,0 proc.) moterų – vieną lytinį partnerį.
- Dauguma susirgusiųjų gonorėja asmenų apsaugos priemonėmis – prezervatyvais, galinčiais sumažinti riziką užsikrėsti gonorėja ir kitomis lytiškai plintančiomis infekcijomis (LPI), nesinaudoja arba naudojami retai.
- 4,2 proc. užsikrėtusiųjų gonorėja nurodė, kad turėjo lytinių santykių su seksualines paslaugas už atlygį teikiančiais asmenimis.

5. CHLAMIDIOZĖS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA 2017 METAIS

2018 metais Lietuvoje užregistruoti 257 chlamidiazės atvejai. Sergamumo chlamidiazė rodiklis 2018 metais lyginant su 2017 metais sumažėjo – atitinkamai nuo 14 iki 9,2 atvejo 100 tūkst. gyventojų (1 grafikas). Aukščiausi sergamumo⁷ chlamidiazė rodikliai 2017 metais buvo užregistruoti Vilniaus ir Kauno apskrityse, žemiausi – Marijampolės ir Šiaulių apskrityse. Alytaus ir Tauragės apskrityje chlamidiazės atvejų neužregistruota (25 lentelė).

25 lentelė. Sergamumas chlamidiazė pagal apskritis, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Apskritys	Iš viso užregistruota susirgimų				Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyv.			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Vilniaus	306	231	276	157**	3,79	2,87	3,43	1,94**
2.	Kauno	42	74*	59	58	0,72	1,31*	1,04	1,03
3.	Klaipėdos	26	12	27	14	0,80	0,37	0,85	0,44
4.	Šiaulių	7	3	7	7	0,25	0,11	0,26	0,27
5.	Panevėžio	6	11	8	9	0,26	0,48	0,36	0,42
6.	Alytaus	2	2	7	0	0,14	0,14	0,50	0,0
7.	Marijampolės	11	10	7	1	0,73	0,68	0,49	0,07
8.	Tauragės	0	2	0	0	0,00	0,20	0,00	0,0
9.	Telšių	7	1	2	4	0,49	0,07	0,15	0,30
10.	Utenos	2	1	4	5	0,14	0,07	0,30	0,39

* neįtraukti užsieniečiai (2016 m. – 1, 2018 m. – 2)

2018 metais lytiškai plintanti chlamidijų sukelta infekcija dažniausiai diagnozuota Vilniaus ir Kauno miestų, Biržų ir Ignalinos rajonų gyventojams (26 lentelė).

26 lentelė. Sergamumas chlamidiazė kai kuriuose miestuose ir rajonuose, 2015–2018 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų				Užregistruota susirgimų 10 tūkst. gyv.			
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Biržų r.	4	6	4	7	1,56	2,40	1,65	2,98
2.	Vilniaus m.	282	212	248	145*	5,19	3,89	4,54	2,64*
3.	Kauno m.	39	71*	55	54	1,30	2,40*	1,89	1,88
4.	Ignalinos r.	0	1	1	2	0,00	0,62	0,64	1,32
5.	Klaipėdos m.	21	10	24	13	1,35	0,65	1,60	0,88
6.	Anykščių r.	0	0	0	2	0,00	0,00	0,00	0,84
7.	Vilniaus r.	10	10	16	7	1,05	1,05	1,66	0,72
8.	Šiaulių m.	3	3	4	7	0,29	0,29	0,40	0,70
9.	Trakų r.	6	4	3	2	0,42	1,20	0,92	0,61
10.	Skuodo r.	0	0	0	1	0,00	0,00	0,00	0,60

* neįtraukti užsieniečiai (2016 m. – 1, 2018 m. – 2)

Analizuojant 2018 metų duomenis pagal lytį, nustatyta, kad chlamidiazė diagnozuota beveik vienodam vyrų ir moterų skaičiui – atitinkamai 129 (50,2 proc.) ir 128 (49,8 proc.).

Pagal amžiaus grupes dauguma (71,2 proc. (183)) užsikrėtusiųjų chlamidiazė buvo 20–34 metų amžiaus. Chlamidiazė diagnozuota dviems nepilnamečiams, t. y. 16–17 metų vaikinams (27 lentelė).

⁷ Sergamumo rodiklis 10 tūkst. gyventojų (pagal formą Nr. 4 – sveikata, metinė)

27 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze asmenų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2018 metais

Amžiaus grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
0–14	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15–19	4	3,1	1	0,8	5	1,9
20–24	24	18,6	34	26,6	58	22,6
25–29	24	18,6	39	30,5	63	24,5
30–34	32	24,8	30	23,4	62	24,1
35–39	21	16,3	8	6,3	29	11,3
40–44	9	7,0	7	5,4	16	6,2
45–49	4	3,1	3	2,3	7	2,7
50–54	6	4,7	2	1,6	8	3,1
55+	5	3,9	4	3,1	9	3,5
Iš viso	129	100*	128	100	257	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant duomenis pagal išsilavinimą, vienoda dalis (po 42,4 proc. (109)) užsikrėtusiųjų turėjo vidurinį arba aukštąjį/aukštesnįjį, 2,3 proc. (6) – pagrindinį, 0,8 proc. (2) – pradinį išsilavinimą. 12,1 proc. (31) atvejų išsilavinimas neužfiksuotas.

Analizuojant susirgimus chlamidioze pagal gyvenamąją vietą, dauguma – 93,4 proc. (240) užsikrėtusiųjų chlamidioze pastoviai gyveno mieste, 6,6 proc. (17) – kaimo vietovėse.

Pagal rizikos grupes 92,6 proc. (238) užsikrėtusiųjų chlamidioze nepriklausė jokiai socialinės rizikos grupei. Chlamidinė infekcija diagnozuota dviems (0,8 proc.) keliautojams. 6,6 proc. (17) atvejų rizikos grupė neužfiksuota.

Pagal draustumą dauguma – 94,9 proc. (244) užsikrėtusiųjų chlamidine infekcija buvo socialiai drausti, 1,2 proc. (3) socialinio draudimo neturėjo. 3,9 proc. (10) atvejų ši informacija nenurodyta.

Pagal socialines grupes 43,6 proc. (112) užsikrėtusiųjų chlamidioze priskirti darbininkų, 33,5 proc. (86) tarnautojų, 3,1 proc. (8) – bedarbių, 7,0 proc. (18) – studentų, 3,1 proc. (8) moksleivių, 0,8 proc. (2) – kitai socialinei grupei. Kas antras (53,5 proc.) chlamidioze užsikrėtęs vyras buvo darbininkas. Nors moterų, priklausančių tarnautojams, dalis buvo didesnė nei vyrų, tarp jų – daugiau bedarbių ir keturios benamės. 7,4 proc. (19) atvejo registravimo protokolų socialinė grupė nenurodyta (28 lentelė).

28 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze asmenų pasiskirstymas pagal socialinę grupę 2018 metais

Socialinė grupė	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Darbininkai	69	53,5	43	33,6	112	43,6
Tarnautojai	37	28,7	49	38,3	86	33,5
Bedarbiai	1	0,8	7	5,5	8	3,1
Benamiai	0	0,0	4	3,1	4	1,6
Studentai	4	3,1	14	10,9	18	7,0
Moksleiviai	5	3,9	3	2,3	8	3,1
Kita	0	0,0	2	1,6	2	0,8
Nenurodyta	13	10,1	6	4,7	19	7,4
Iš viso	129	100*	128	100	257	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

92,6 proc. (238) užsikrėtusiųjų chlamidiozė buvo diagnozuota jiems patiems kreipiantis į sveikatos priežiūros įstaigą, 5,8 proc. (15) – tiriant profilaktiškai, po vieną atvejį (0,4 proc.) nustatyta tiriant

rizikos grupę ir kontaktinius asmenis. Dviejuose atveju (0,8 proc.) registravimo protokoluose ši informacija neužfiksuota.

Analizuojant duomenis pagal galimą užsikrėtimo būdą, dauguma – 87,5 proc. (225) asmenų chlamidioze užsikrėtė heteroseksualių ir vienas (0,4 proc.) – homoseksualių santykių metu. 12,1 proc. (31) užsikrėtusiųjų galimas užsikrėtimo būdas nežinomas (29 lentelė).

29 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze pasiskirstymas pagal galimą užsikrėtimo būdą 2018 metais

Galimas užsikrėtimo būdas	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Heteroseksualinis kontaktas	111	88,8	114	90,2	225	87,5
Homoseksualinis kontaktas	0	0,4	1	0,0	1	0,4
Nežinomas, nenurodytas	18	10,7	13	9,8	31	12,1
Iš viso	129	100*	128	100	257	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Paklausus chlamidioze susirgusių asmenų, nuo ko jie galėjo užsikrėsti šia infekcija (*arba kas buvo infekcijos šaltinis*), daugiau nei trečdalis (36,6 proc. (94)) teigė nežinantis, 26,8 proc. (69) nurodė pažįstamą asmenį ir 22,2 proc. (57) – sutuoktinį ar sugyventinį. Analizuojant duomenis pagal lytį, pusė (50,4 proc. (65)) chlamidioze užsikrėtusių vyrų nežinojo, kas galėjo būti jų tariamu infekcijos šaltiniu ir daugiau nei trečdalis (37,2 proc. (48)) nurodė pažįstamą arba atsitiktinį asmenį. Keturios iš dešimties (39,8 proc. (51)) chlamidioze užsikrėtusių moterų nurodė sutuoktinį/sugyventinį ir ketvirtadalis (25,8 proc. (69)) – pažįstamą asmenį (30 lentelė).

30 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze pasiskirstymas pagal tariamą užsikrėtimo šaltinį 2018 metais

Tariamasis užsikrėtimo šaltinis	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Atsitiktinis asmuo	12	9,3	5	3,9	17	6,6
Pažįstamas	36	27,9	33	25,8	69	26,8
Sutuoktinis (-ė), sugyventinis (-ė)	6	4,7	51	39,8	57	22,2
Nuolatinis lytinis partneris	9	7,0	10	7,8	19	7,4
Seksualines paslaugas už atlygį teikiantis asmuo	1	0,8	0	0,0	1	0,4
Nežinoma, nenurodyta	65	50,4	29	22,7	94	36,6
Iš viso	129	100*	128	100	257	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

60,7 proc. (156) chlamidioze užsikrėtusių asmenų nurodė, kad per pastaruosius 6 mėnesius neturėjo lytinių santykių su asmenimis, teikiančiais seksualines paslaugas už atlygį, 1,2 proc. (2 moterys ir vyras) teigė, kad turėjo. 38,1 proc. (98) atveju registravimo protokolų ši informacija neužfiksuota.

Daugiau nei pusė (52,1 proc. (134)) chlamidioze užsikrėtusių asmenų nurodė, jog per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį (-ę), 35,4 proc. (91) – du ar tris, 3,9 proc. (10) – keturis ir daugiau. Analizuojant užsikrėtusiųjų chlamidioze lytinių partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių pasiskirstymą pagal lytį, 45,7 proc. (59) vyrų nurodė dvi ar tris lytines partneres, daugiau nei trečdalis (38,0 proc. (49)) – vieną. Dauguma (66,4 proc. (85)) moterų nurodė vieną partnerį (-ę), ketvirtadalis (25,0 proc. (41)) – du ar tris partnerius (-es) per metus (31 lentelė).

31 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze partnerių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių 2017 metais

Partnerių skaičius per paskutiniuosius 12 mėn.	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
1	49	38,0	85	66,4	134	52,1
2–3	59	45,7	32	25,0	91	35,4
>= 4	8	6,2	2	1,6	10	3,9
Neturėjo	0	0,0	1	0,8	1	0,4
Nenurodyta	13	10,1	8	6,3	21	8,2
Iš viso	129	100,0	128	100*	257	100

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Analizuojant informaciją apie naudojimąsi prezervatyvais, 37,0 proc. (95) užsikrėtusiųjų chlamidioze teigė, kad prezervatyvais lytinių santykių metu naudojasi retai, 30,4 proc. (78) – jais nesinaudoja, 16,3 proc. (42) naudojasi vidutiniškai, 4,7 proc. (12) – dažnai. Moterų, nesinaudojančių prezervatyvais, nustatyta daugiau nei vyrų, atitinkamai 35,2 proc. (45) ir 25,6 proc. (33). 30 (11,7 proc.) atveju registravimo protokolų ši informacija nenurodyta (32 lentelė).

32 lentelė. Užsikrėtusiųjų chlamidioze naudojimosi prezervatyvais dažnumas 2017 metais

Naudojasi prezervatyvais	Vyrai		Moterys		Iš viso	
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.
Visada (100 proc.)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Dažnai (75–100 proc.)	8	6,2	4	3,1	12	4,7
Vidutiniškai (26–74 proc.)	25	19,4	17	13,3	42	16,3
Retai (1–25 proc.)	45	34,9	50	39,1	95	37,0
Nesinaudoja (0 proc.)	33	25,6	45	35,2	78	30,4
Nenurodyta	18	14,0	12	9,4	30	11,7
Iš viso	129	100*	128	100*	257	100*

* apvalinta iki sveiko skaičiaus

Aiškinantis kontaktinius asmenis, mažiau nei pusei (47,1 proc. (121)) chlamidioze užsikrėtusių asmenų pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas. 66,1 proc. (80) nurodė vieną, 3,3 proc. (4) – du kontaktinius asmenis, 1,7 proc. (2) – tris kontaktinius asmenis. 25,6 proc. (31) nenurodė nei vieno bei keturių asmenų (3,3 proc.), kuriems pradėtas kontaktinių asmenų nustatymas, informacija apie kontaktus neužpildyta. Iš viso nurodyti 94 kontaktai.

Išvados už 2018 metus:

- 2018 metais Lietuvoje užregistruoti 257 chlamidiozės atvejai. Sergamumo chlamidioze rodiklis 2018 metais, lyginant su 2017 metais, sumažėjo – atitinkamai nuo 14 iki 9,2 atvejo 100 tūkst. gyventojų.
- Aukščiausi sergamumo chlamidioze rodikliai užregistruoti Vilniaus ir Kauno apskrityse, žemiausi – Marijampolės ir Šiaulių apskrityse.
- Dauguma užsikrėtusiųjų chlamidioze – miestų gyventojai; pagal lytį pusė užsikrėtusiųjų vyrai ir kita pusė – moterys.
- Dauguma užsikrėtusiųjų chlamidioze buvo jauni 20–34 metų amžiaus asmenys, turintys vidurinį arba aukštąjį/aukštesnįjį išsilavinimą. Vyrai dažniau nei moterys nurodė 2–3 ir daugiau lytinių partnerių per metus.
- Kas antras (50,4 proc.) vyras, kuriam diagnozuota chlamidiozė, nežinojo, nuo ko galėjo užsikrėsti. Keturios iš dešimties (39,8 proc.) moterų, užsikrėtusių chlamidioze, tariamu infekcijos šaltiniu nurodė sutuoktinį/sugyventinį.
- Apsaugos nuo lytiškai plintančių infekcijų priemonėmis – prezervatyvais, galinčiais sumažinti riziką užsikrėsti chlamidine infekcija, naudojamasi retai arba iš viso nesinaudojama.
- 1,2 proc. užsikrėtusiųjų chlamidioze nurodė, kad turėjo lytinių santykių su seksualines paslaugas už atlygį teikiančiais asmenimis.

6. DUOMENYS APIE LABORATORIJOSE ATLIKTUS TYRIMUS DĖL LYTIŠKAI PLINTANČIŲ INFEKCIJŲ IR ŽIV⁸

2018 metais atlikta 212 321 tyrimas dėl ŽIV, 195 762 – dėl sifilio, 118 991 – dėl gonorėjos ir 6 901 – dėl chlamidiozės. Lyginant 2018 metus su 2017 m., laboratorinių tyrimų skaičius dėl gonorėjos ir chlamidiozės sumažėjo, o dėl ŽIV infekcijos ir sifilio – padidėjo (33 lentelė).

33 lentelė. Laboratorių pateikti duomenys apie atliktus tyrimus, 2016–2018 m.

Sukėlėjas	Atlikta tyrimų		
	2016 m.	2017 m.	2018 m.
ŽIV	209 675	206 922	212 321
Sifilis	196 437	193 213	195 762
Gonorėja	136 808	134 643	118 991
Chlamidiozė	6 623	8 950	6 901

34 lentelė. Laboratorių pateikti duomenys apie atliktus tyrimus pagal apskritis 2018 metais

Eil. Nr.	Apskritis	Atlikta tyrimų			
		ŽIV	Sifilis	Gonorėja	Chlamidiozė
1.	Vilniaus	117 036	102 885	52 192	3 587
2.	Kauno	27 711	24 785	17 539	1 279
3.	Klaipėdos	29 820	29 020	24 763	1 277
4.	Šiaulių	13 933	12 997	4 639	369
5.	Panevėžio	16 778	17 592	6 187	62
6.	Alytaus	2 622	2 960	3 493	61
7.	Marijampolės	1 333	1 339	1 902	107
8.	Tauragės	1 347	1 725	556	28
9.	Telšių	481	1 053	3 786	31
10.	Utenos	1 260	1 406	3 934	100

Sveikatos priežiūros įstaigų, jų padalinių ir kitų juridinių asmenų, atliekančių ŽIV tyrimus, 2018 metais, lyginant su 2017 m., padaugėjo – nuo 108 iki 114. Įstaigų, kurios pranešė apie atliktus ŽIV tyrimus, skaičius padidėjo Klaipėdos, Šiaulių, Marijampolės, Tauragės ir Utenos apskrityse, Vilniaus, Panevėžio, Alytaus ir Telšių apskrityse – išliko toks pat, Kauno apskrityje – sumažėjo (35 lentelė).

35 lentelė. Įstaigų, kurios pranešė apie atliktus ŽIV tyrimus, skaičius pagal apskritis, 2016–2018 m.

Eil. Nr.	Apskritis	Įstaigų skaičius		
		2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Vilniaus	27	26	26
2.	Kauno	24	24	21
3.	Klaipėdos	15	15	17
4.	Šiaulių	10	9	12
5.	Panevėžio	8	8	8
6.	Alytaus	4	3	3
7.	Marijampolės	8	5	6
8.	Tauragės	9	9	11
9.	Telšių	4	4	4
10.	Utenos	6	5	6
	Iš viso	115	108	114

⁸ Vadovaujantis f. Nr. 65 „Duomenys apie nustatytus lytiškai plintančių infekcijų sukėlėjus ir ŽIV“

7. DUOMENYS APIE IŠTIRTUS DĖL ŽIV ASMENIS PAGAL TIRIAMĄSIAS GRUPES⁹

Tyrimų dėl ŽIV 2018 metais atlikta 2,6 proc. daugiau nei 2017 metais. 2018 metais, kaip ir ankstesniais metais, dominavo dvi dėl ŽIV tiriamų asmenų grupės – kraujo donoriai ir nėščiosios. Lyginant su 2017 m., pastarųjų grupių asmenų tyrimų dėl ŽIV 2018 m. padaugėjo tarp kraujo donorų, tuo tarpu tarp nėščiųjų – sumažėjo. Per pastaruosius trejus (2016–2018) metus padaugėjo dėl ŽIV iširtų narkotikus vartojančių asmenų, vyrų, turinčių lytinių santykių su vyrais, seksualines paslaugas už atlygį teikiančių asmenų. Tuo tarpu asmenų, kurie kreipėsi pasitikrinti savo noru, skaičius sumažėjo. Per pastaruosius trejus metus padaugėjo dėl ŽIV iširtų migrantų, pabėgėlių ir užsieniečių. Vertinant 2018 m. nustatytų LPI atvejų skaičių (N=459), galima konstatuoti, kad sergančiųjų LPI ištyrimas dėl ŽIV (N=36) yra nepakankamas, tačiau remiantis atskirų įstaigų duomenimis, dėl LPI besikreipiantys asmenys tiriami dėl ŽIV ne kaip LPI pacientai, o kaip besitikrinantieji savo noru arba „kiti“ (36 lentelė).

36 lentelė. Laboratorių pateikti duomenys apie iširtus dėl ŽIV asmenis pagal tiriamąsias grupes, 2016–2018 m. (forma Nr. 67)

Kodas	Tiriamosios grupės pavadinimas	Tirta					
		2016 m.	Iš jų greitaisiais	2017 m.	Iš jų greitaisiais	2018 m.	Iš jų greitaisiais
01	Tiriami pagal klinikinius požymius	4 169	3 251	3 785	2 852	4 219	3 449
02	Sergantys lytiškai plintančiomis infekcijomis	107	25	29	7	36	6
03	Asmenys, turintys daugiau negu vieną lytinį partnerį	206	165	34	20	130	115
04	Sergantys tuberkulioze	1 259	670	875	115	660	118
05	Kraujo donoriai	105 543	0	93 005	0	102 496	5
06	Nėščiosios	43 546	2 325	45 180	1 953	40 242	1 542
07	Savo noru besitikrinantys	14 498	5 022	12 777	4 351	9 396	3 878
08	Patekę į kardomojo kalinimo ar laisvės atėmimo vietas	12 308	518	11 791	219	10 882	197
09	Profesinis kontaktas	257	7	233	16	206	8
10	Asmenys, vartojantys narkotikus	2 233	1 887	1 759	1 510	2 878	2 593
11	Seksualines paslaugas teikiantys asmenys	28	28	18	13	172	172
12	Vyrai, turintys lytinių santykių su vyrais	219	205	128	120	363	349
13	Migrantai, pabėgėliai	101	96	120	119	193	189
14	Užsieniečiai	41	1	77	1	163	15
15	Asmenys, turėję lytinių kontaktų su ŽIV užsikrėtusiuoju	61	30	31	7	52	16
16	Kreipėsi dėl pažymos	7 116	723	6 883	1 946	6 421	1 530
17	Kiti	17 983	875	30 197	1 098	33 812	1 464
	Iš viso	209 675	15 828	206 922	14 347	212 321	15 646

2018 metais atlikti 15 646 atrankiniai greitieji ŽIV tyrimai – 9,1 proc. daugiau nei 2017 m. (14 347). Daugiausiai greitaisiais testais iširta asmenų, besitikrinančių savo noru (N=3 878), t. y. keturi iš dešimties asmenų, kurie kreipėsi savanoriškai (N=9 396), iširti greituoju ŽIV testu (36 lentelė).

⁹ Vadovaujantis f. Nr. 67 „Ataskaita apie iširtus dėl ŽIV asmenis pagal tiriamąsias grupes“

1 PRIEDAS

37 lentelė. Sergamumas ŽIV infekcija, sifiliu Lietuvoje, 2016–2018 m. (Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema forma Nr. 4 – sveikat, metinė)

Apskritis, miestas, rajonas	ŽIV						Sifilis					
	Atveju sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.			Atveju sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Alytaus m.	3	3	1	0,56	0,57	0,20	1	0	1	0,19	0	0,20
Druskininkai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alytaus r.	3	1	0	1,12	0,38	0	2	0	0	0,75	0	0
Lazdijų r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varėnos r.	0	1	0	0	0,45	0	4	3**	1	1,76	1,36	0,46
Alytaus apskritis	6	5	1	0,42	0,36	0,07	7	3**	2	0,49	0,21	0,15
Kauno m.	15	7	8	0,51	0,24	0,28	10	13	20	0,34	0,45	0,70
Jonavos r.	1	2	1	0,23	0,47	0,24	3	2	0	0,70	0,47	0
Kaišiadorių r.	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0,65	0
Kauno r.	0	3	1	0	0,33	0,11	5	1	3	0,55	0,11	0,32
Kėdainių r.	2	1	1	0,41	0,21	0,22	5	5	0	1,03	1,06	0
Prienų r.	2	0	22	0,73	0	0,76	0	2	1	0	0,75	0,38
Raseinių r.	0	1	0	0	0,30	0	1	2	3	0,30	0,61	0,93
Kauno apskritis	20	14	13	0,35	0,25	0,45	24	27	27	0,42	0,48	0,48
Klaipėdos m.	25	26	12	1,64	1,73	0,81	6	3	9*	0,39	0,20	0,61*
Palangos m.	1	1	2	0,65	0,65	1,29	1	0	0	0,65	0	0
Klaipėdos r.	3	5	3	0,56	0,90	0,52	2	1	0	0,37	0,18	0
Kretingos r.	1	0	2	0,26	0	0,53	2	1	0	0,51	0,26	0
Skuodo r.	2	1	0	1,12	0,58	0	0	0	0	0	0	0
Šilutės r.	1	0	0	0,25	0	0	0	2	0	0	0,51	0
Klaipėdos apskritis	33	33	19	1,02	1,03	0,60	11	7	9*	0,34	0,22	0,28*
Marijampolės sav.	5	2	2	0,89	0,36	0,37	5	3	0	0,89	0,54	0
Šakių r.	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0,34	0	0,72
Vilkaviškio r.	4	5	2	1,05	1,36	0,56	4	4	2	1,05	1,09	0,56
Kalvarijos sav.	2	0	1	1,79	0	0,94	1	1	0	0,89	0,92	0
Kazlų Rūdos sav.	1	2	0	0,82	1,67	0	0	0	0	0	0	0
Marijampolės apskritis	12	9	5	0,82	0,63	0,36	11	8	4	0,75	0,56	0,29
Panevėžio m.	2	2	5	0,22	0,22	0,57	2	4	2	0,22	0,45	0,23
Biržų r.	1	2	2	0,399	0,83	0,85	0	1	1	0	0,41	0,43
Kupiškio r.	1	3	1	0,56	1,72	0,59	0	0	0	0	0	0
Panevėžio r.	1	0	3	0,27	0	0,84	0	2	1	0	0,55	0,28
Pasvalio r.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,41	0
Rokiškio r.	0	1	0	0	0,33	0	0	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Panevėžio apskritis	5	8	11	0,22	0,36	0,51	2	8	4	0,09	0,36	0,18
Šiaulių m.	12	10	9	1,18	0,99	0,90	10	9	1	0,98	0,89	0,10
Akmenės r.	0	0	1	0	0	0,52	1	3	0	0,49	1,51	0
Joniškio r.	6	2	4	2,63	0,91	1,87	4	2	2	1,75	0,91	0,94
Kelmės r.	2	1	0	0,71	0,37	0	3	6	1	1,06	2,20	0,38
Pakruojo r.	1	0	1	0,48	0	0,52	4	1	0	1,94	0,50	0
Radviliškio r.	1	5	2	0,27	1,36	0,56	0	2	1	0	0,55	0,28
Šiaulių r.	1	1	0	0,24	0,24	0	1	2	1	0,24	0,48	0,24
Šiaulių apskritis	23	19	17	0,84	0,71	0,64	23	25	6	0,84	0,93	0,23
Jurbarko r.	1	0	2	0,37	0	0,78	0	0	0	0	0	0
Šilalės r.	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,41	0	0,44
Tauragės r.	4	2	0	0,99	0,42	0	5	1	0	1,03	0,25	0
Pagėgių sav.	1	0	0	1,21	0	0	0	0	0	0	0	0
Tauragės apskritis	6	2	2	0,60	0,21	0,21	6	1	1	0,60	0,10	0,11
Mažeikių r.	8	2	7	1,48	0,38	1,35	9	0	0	1,66	0	0
Plungės r.	0	1	2	0	0,29	0,60	0	0	0	0	0	0
Telšių r.	1	2	0	0,24	0,41	0	1	0	1	0,24	0	0,25
Rietavo sav.	1	0	0	1,28	0	0	0	0	0	0	0	0
Telšių apskritis	6	5	9	0,72	0,37	0,68	10	0	1	0,72	0	0,08
Visagino m.	1	3	1	0,51	1,58	0,54	3	0	1	1,54	0	0,54
Anykščių r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,42
Ignalinos r.	3	1	2	1,86	0,64	1,32	0	0	1	0	0	0,66
Molėtų r.	0	3	0	0	1,65	0	0	0	1	0	0	0,57
Utenos r.	3	2	0	0,76	0,52	0	2	2	0	0,51	0,52	0
Zarasų r.	4	1	0	2,44	0,63	0	0	0	1	0	0	0,65
Utenos apskritis	11	10	3	0,81	0,76	0,23	5	2	5	0,37	0,15	0,39
Vilniaus m.	61	116	67	1,12	2,12	1,22	38	51	50	0,70	0,93	0,91
Šalčininkų r.	0	2	3	0	0,63	0,96	2	4	5	0,62	1,27	1,61
Širvintų r.	0	2	0	0	1,27	0	0	1	0	0	0,64	0
Švenčionių r.	3	2	2	1,21	0,83	0,85	0	1	2	0	0,41	0,85
Ukmergės r.	1	2	0	0,28	0,57	0	0	5	5	0	1,44	1,46
Vilniaus r.	10	12	2	1,05	1,25	0,21	8	9	6	0,84	0,94	0,62
Trakų r.	4	6	0	1,22	1,84	0	4	3	1	0,71	0,92	0,31
Elektrėnų sav.	2	4	0	0,84	1,68	0	0	2	1	0	0,84	0,42
Vilniaus apskritis	81	146	74	1,01	1,81	0,92	52	76	70	0,65	0,94	0,87
Kiti	7	12	6						1			
Iš viso Lietuvoje	214	263	160	0,72*	0,93*	0,57	151	157**	130	0,53	0,55	0,46

* neįtraukti asmenys, esantys TM įstaigose, užsieniečiai ir asmenys be pastovios gyvenamosios vietos

** neįtraukti įgimto sifilio atvejai (2017 m. – 1)

38 lentelė. Sergamumas gonorėja, chlamidioze Lietuvoje, 2016–2018 m. (Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinė sistema, forma Nr. 4 – sveikata, metinė)

Apskritis, miestas, rajonas	Gonorėja						Chlamidiozė					
	Atvejų sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.			Atvejų sk.			Rodiklis 10 tūkst. gyv.		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Alytaus m.	3	3	2	0,56	0,57	0,39	0	1	0	0	0,19	0
Druskininkai	0	0	1	0	0	0,51	1	2	0	0,49	1,01	0
Alytaus r.	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0,76	0
Lazdijų r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varėnos r.	1	2	0	0,44	0,91	0	1	2	0	0,44	0,91	0
Alytaus apskritis	4	5	3	0,28	0,36	0,22	2	7	0	0,14	0,50	0
Kauno m.	19	9	18***	0,64	0,31	0,63***	71***	55	54	2,40***	1,89	1,88
Jonavos r.	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0,24	0,48
Kaišiadorių r.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,33	0
Kauno r.	3	0	2	0,33	0	0,21	1	1	1	0,11	0,11	0,11
Kėdainių r.	0	1	1	0	0,21	0,22	1	0	0	0,21	0	0
Prienų r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,38
Raseinių r.	3	0	0	0,89	0	0	2	1	0	0,59	0,30	0
Kauno apskritis	25	10	21***	0,44	0,18	0,37***	74***	59	58	1,31***	1,04	1,03
Klaipėdos m.	9	5	6	0,59	0,33	0,40	10	24	13	0,65	1,60	0,88
Palangos m.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,65	0	0
Klaipėdos r.	1	1	0	0,19	0,18	0	1	3	0	0,19	0,54	0
Kretingos r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skuodo r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,60
Šilutės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klaipėdos apskritis	10	6	6	0,31	0,19	0,19	12	27	14	0,37	0,85	0,44
Marijampolės sav.	5	1	0	0,89	0,26	0	1	1	0	0,13	0,18	0
Šakių r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,36
Vilkaviškio r.	3	1	1	0,79	0,27	0,28	9	6	0	2,36	1,63	0
Kalvarijos sav.	0	1	0	0	0,92	0	0	0	0	0,0	0	0
Kazlų Rūdos sav.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marijampolės apskritis	8	3	1	0,54	0,21	0,07	10	7	1	0,68	0,49	0,07
Panevėžio m.	4	2	1	0,43	0,22	0,11	4	0	1	0,43	0	0,11
Biržų r.	0	0	0	0	0	0	6	4	7	2,40	1,65	2,98
Kupiškio r.	1	1	0	0,56	0,57	0	0	0	0	0	0	0
Panevėžio r.	0	1	0	0	0,28	0	0	1	0	0	0,28	0
Pasvalio r.	1	0	0	0,40	0	0	1	1	0	0,40	0,41	0
Rokiškio r.	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0,67	0,34
Panevėžio apskritis	6	4	1	0,26	0,18	0,05	11	8	9	0,48	0,36	0,42

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Šiaulių m.	1	2	3	0,10	0,20	0,30	3	4	7	0,29	0,40	0,70
Akmenės r.	2	0	0	0,97	0	0	0	1	0	0	0,50	0
Joniškio r.	1	0	0	0,44	0	0	0	0	0	0	0	0
Kelmės r.	1	0	0	0,35	0	0	0	0	0	0	0	0
Pakruojo r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radviliškio r.	0	0	1	0	0	0,28	0	1	0	0	0,27	0
Šiaulių r.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,24	0
Šiaulių apskritis	5	2	4	0,18	0,07	0,15	3	7	7	0,11	0,26	0,27
Jurbarko r.	2	1	0	0,74	0,38	0	2	0	0	0,74	0	0
Šilalės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tauragės r.	3	4	6	0,74	1,06	1,55	0	0	0	0	0	0
Pagėgių sav.	0	1	0	0	1,26	0	0	0	0	0	0	0
Tauragės apskritis	5	6	6	0,50	0,62	0,63	2	0	0	0,20	0	0
Mažeikių r.	3	3	4	0,55	0,57	0,77	1	1	1	0,18	0,19	0,19
Plungės r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Telšių r.	1	0	1	0,24	0	0,25	0	1	3	0	0,20	0,74
Rietavo sav.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Telšių apskritis	4	3	5	0,29	0,22	0,38	1	2	4	0,07	0,15	0,23
Visagino m.	1	0	1	0,51	0	0,54	0	1	0	0	0,53	0
Anykščių r.	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0,84
Ignalinos r.	1	0	0	0,62	0	0	1	1	2	0,62	0,64	1,32
Molėtų r.	0	1	0	0	0,55	0	0	0	0	0	0	0
Utenos r.	1	1	0	0,25	0,26	0	0	2	1	0	0,52	0,27
Zarasų r.	1	0	0	0,61	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenos apskritis	4	2	1	0,30	0,15	0,08	1	4	5	0,07	0,30	0,39
Vilnius	39	21	19	0,72	0,38	0,35	212	248	145***	3,89	4,54	2,64***
Šalčininkų r.	2	4	0	0,62	1,27	0	2	4	1	0,62	1,27	0,32
Širvintų r.	0	0	1	0	0	0,65	0	2	0	0	1,27	0
Švenčionių r.	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0,40	0,41	0
Ukmergės r.	0	0	1	0	0	0,29	2	1	1	0,56	0,29	0,29
Vilniaus r.	2	2	1	0,21	0,21	0,10	10	16	7	1,05	1,66	0,72
Trakų r.	3	2	1	0,91	0,35	0,31	4	3	2	1,20	0,92	0,61
Elektrėnų sav.	1	0	0	0,42	0	0	0	1	1	0	0,42	0,42
Vilniaus apskritis	48	29	23	0,60	0,36	0,28	231	276	157***	2,87	3,43	1,94***
Kiti (užsienietis)			1				1		2			
Iš viso Lietuvoje	119	70	72	0,41	0,25	0,26	348	397	257	1,21	1,40	0,92

*** neįtraukti užsieniečiai